

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

УКРАЇНА ЯК ГЕОПОЛІТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ: ПОЛІТИКА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

*Матеріали VI Міжнародної
науково-практичної конференції,
м. Київ, МАУП, 29 березня 2012 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Редакційна колегія:

Подоляка А. М., д-р юрид. наук, доц. — головний редактор

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник
головного редактора

Медвідь Ф. М., канд. філос. наук, проф. — заступник головного
редактора

Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

*Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної
Академії управління персоналом (протокол № 5 від 21.05.12)*

Україна як геополітична реальність: політика, економіка, право: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, МАУП, 29 березня 2012 р. / редкол. : А. М. Подоляка (голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Ф. М. Медвідь (заст. голов. ред.), А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2012. — 130 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст. [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012.

У пропонованому збірнику статей розглядаються сучасні проблеми політичної суб’єктності української нації, геополітичні реалії нової української держави. Висвітлюється роль різних складників та компонентів, що зміцнюють геополітичні позиції України в постбіполярному світі.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, хто цікавиться геополітичними можливостями України як сучасної світової потуги.

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2012

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012

ЗМІСТ

Головатий М. Ф.

*Концептуальні засади політичної теорії
та методів її дослідження.....* 4

Пиляев И. С.

*Украина как геополитическая реальность:
современные тенденции.....* 15

Варзар І. М.

*Політико-теоретичний феномен “національна ідея”
у політолого-етнологічній парадигмі* 23

Недюха М. П.

Правова ідеологія українського суспільства: шляхи модернізації 40

Чернуха Н. М.

*Соціальна мобілізація сучасних студентів
засобами інтеграційних процесів у освіті.....* 56

Медвідь Ф. М.

Національні інтереси України в умовах постбіполярного світу..... 64

Бахов І. С.

Роль міжкультурної комунікації у полікультурному суспільстві ... 74

Шестопалова І. О.

*Роль іноземних мов у світлі транснаціональної
соціальної мобільності студентів* 82

Мірошниченко Ю. Р.

Політико-правові засади української моделі форми правління 88

Журжа І. В.

*Українсько-польські двосторонні відносини у 90-х рр. XX ст.:
історія та основні напрями розвитку* 102

Юсеф Н. Н.

Ближний Восток в современных геополитических реалиях..... 108

Дікарев О. І., Чжан Веньджун

*Геоелекономічний вимір зовнішньоекономічної діяльності
України та КНР* 115

Касьянова С. П.

*Елементи мультикультурності як впливові чинники
української геополітичної реальності* 123

І. О. ШЕСТОПАЛОВА

доц. кафедри теорії та практики

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СВІТЛІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Україна як геополітична реальність: політика, економіка, право, 2012, 82–87

Створення спільного європейського економічного і культурного простору, яке відбувається завдяки світовим глобалізаційним процесам, призвело до виникнення спільного європейського ринку праці.

Необхідність адаптації індивідів до нових технологічних, економічних і культурних умов сучасної Європи є стимулом для посилення *транснаціональної соціальної мобільності* населення європейських країн, яке виражається в професійному, кваліфікаційному, соціальному, галузевому, територіальному та інших переміщеннях індивідів. У даних умовах соціологи зосереджують увагу на їх шансах на кар'єру, а також на фактах її усвідомлення, на цілях і мотивах; економічні явища аналізуються як чинники формування транснаціональної *трудової мобільності*.

Важливим чинником трудової мобільності, значення якого постійно зростає, є освіта — саме вона стає передумовою та індикатором соціального становища працівників. Освіту називають прогресивним чинником вертикальної мобільності, адже чим вищий освітній рівень, тим вища ймовірність переміщення за статусом на транснаціональному трудовому рин-

ку. Європейська політика, орієнтована на створення європейського наукового та освітнього простору, наполягає на необхідності забезпечення і поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, усунення існуючих перепон для розширення мобільності студентів, викладачів, дослідників і управлінців вищої школи задля підвищення їх спроможності до працевлаштування.

Так, одним із головних завдань Болонського процесу вважається побудова Європейського простору вищої освіти як *передумови розвитку мобільності громадян* із можливістю їх працевлаштування, а серед факторів, що обмежують європейську мобільність, зазначаються фактори як правового, соціоекономічного, так і *лінгвістичного характеру*, адже знання іноземних мов, за документами Болонського процесу, віднесено до найважливіших складових стандарту освіти XXI століття. (“Освіта — підготовка — дослідження: перешкоди для транснаціональної мобільності” (1996 р.). Таким чином, знання іноземних мов є обов’язковою умовою доступу до вищої освіти, до працевлаштування в будь-якій європейській країні.

Підвищення статусу мовної освіти в Європі призвело до активізації пошуків шляхів ефективного навчання іноземних мов. Перш за все, у відповідності до визначених Радою Європи гуманістичних і демократичних принципів освіти, головною парадигмою мовної підготовки була проголошена особистісно-орієнтована модель навчання іноземних мов у ВНЗ.

Пошук шляхів *практичного втілення* гуманістичних і демократичних принципів через особистісно-орієнтовану модель навчання студентів іноземних мов відбувався на основі новітніх *психолінгвістичних* досліджень, які активно проводились останніми роками науковцями європейських країн і досягли особливого розвитку в психолого-педагогічній науці Великої Британії. Характеристики учнів і їх розходження у здібностях, мотивації, вікові особливості досліджувалися в роботах таких представників психолого-педагогічної науки, як К. Ділдер, Ф. Генессі, І. Хамаян, П. Джоунс, К. Нельсон,

П. Скехан, Дж. Апшер, в яких доводилось, що процес навчання мови має багатофакторну природу і на його ефективність впливають різноманітні психологічні фактори.

На думку більшості психологів і педагогів базисом для концепції мовного навчального процесу є вивчення індивідуальних особливостей учнів і закономірностей навчального процесу у співробітництві мовної педагогіки, психології і психолінгвістики, на основі чого розробляється потім модель навчального процесу і відповідні до неї навчальні матеріали.

У даній ситуації перед англійськими вченими в першу чергу повстало питання про те, які саме характеристики студентів необхідно приймати до уваги при плануванні навчального процесу, що і визначило напрямок подальших досліджень. Цінним досягненням є спроба зазначених дослідників розглянути усі, досліджувані дотепер окремо індивідуальні особливості студентів в комплексі, у взаємодії, що привело до визначення цілого ряду психологічних та нейрофізіологічних факторів, які діючи укупі визначають навчальні переваги студента і формують його індивідуальний *стиль* у навчанні іноземних мов.

Узагальнюючи накопичений численними психолінгвістичними дослідженнями теоретичний і практичний досвід, сучасні дослідники визначають чотири основних навчальних стилі:

- **конкретний тип**, для якого з точки зору психолінгвістики притаманним є перевага до навчання в ігровій формі, до парної і групової роботи, навчання за допомогою відеоматеріалів;
- **аналітичний тип**: перевага до логічного, дидактичного способу навчання, перевага до читання, занять за підручниками і виконання вправ; схильність до самостійної роботи в індивідуальному режимі;
- **комунікативний тип**: перевага до комунікативної методики навчання, усних форм роботи в парному, груповому та фронтальному режимах, сприйняття лексики на слух, внаслідок чого необхідним є використання аудіоматеріалів, діалогів, пісень, дискусій і бесід;

- **авторитарний тип**: перевага до зорового сприйняття лексики, граматичних завдань і письмових видів роботи, потреба у вказівках і роз'ясненнях викладача

Багаторічні дослідження англійських вчених у галузі мовної педагогіки призвели до наступного висновку: оскільки студенти відрізняються по багатьох параметрах, то наші програми і методики повинні відображувати і враховувати це і для різних типів студентів — необхідно застосовувати *різні форми і методи викладання мови*. Відповідність форми і змісту навчання індивідуальним особливостям студентів має величезний вплив на результати навчання: якщо навчальний процес побудований всупереч об'єктивним особливостям особистості, його ефективність знижується, і — навпаки.

Необхідні пошуки практичного забезпечення такої відповідності, конкретних гнучких способів навчання, які б дозволили це пристосування, заклали наукову основу до оцінювання та вибору методів та форм навчання і призвели до виникнення концепції **гнучкого вивчення** іноземних мов, яке відбувається на основі його всебічної індивідуалізації.

Сутність даної теорії полягає в ідеї про те, що усі структури навчання — *програми, зміст, методи, навчальні матеріали, система оцінювання* — необхідно зробити гнучкими настільки, щоб їх можна було максимально погодити з інтересами, цілями, характеристиками індивідуума засобами індивідуалізації, яка допоможе зламати і перебороти твердість структури заняття (Д. Ньюнан; І. Тароун, Дж. Юл; І. Тюдор).

Характерною рисою сучасної теорії гнучкого навчання є критика “концепції методу”, що превалювала в теорії навчання мов раніше. Тепер педагоги відкидають існування універсального, єдино правильного, взагалі рекомендованого і застосованого методу навчання, і затверджують новий еклектичний підхід до навчання, що одержав свій розвиток останніми роками і є основою розвитку педагогіки іноземних мов у Великій Британії нині.

Концепція гнучкого навчання мов не має на увазі прихильність до чітко обмеженої школи або методики мовної

підготовки студентів із точно вираженими визначеннями й чіткою програмою дій. Її прихильники вважають, що більшість методів рекомендують універсальний, уніфікований підхід до всіх, тому що засновані на подібності студентів, тоді як саме розходження є набагато важливішими. Такий підхід діаметрально протилежний ідеям концепції гнучкого навчання мов, яка відкидає чіткі визначення, рецепти та загально застосовувані формули і підкреслює, що немає ідеальних або слабких методик викладання мов, є тільки ті, які підходять або не підходять даному індивіду, що підтверджується тим фактом, що ніколи не буває єдиного ставлення до будь-якої, навіть самої популярної з них.

Підсумовуючи теоретичні основи концепції гнучкого навчання, яка набула динамічного розвитку у педагогічній науці Великої Британії останніми десятиріччями, зазначимо, що основними її складовими є такі характеристики, як: гнучкість змісту навчання; гнучкість методів навчання; гнучкість форм навчання; гнучкість засобів навчання; необхідність аналізу потреб і визначення навчального стилю студентів; урахування результатів проведеного аналізу під час планування та організації навчального процесу; активна роль студентів у плануванні; усвідомлене та відповідальне ставлення до свого навчального процесу; підготовка викладачів до здійснення гнучкого навчання.

Отже, сучасні підходи європейської психолого-педагогічної науки до забезпечення ефективної іншомовної підготовки студентів, намагаючись зберегти гуманістичні та демократичні принципи освіти, визнають необхідність особистісно-орієнтованого підходу у процесі навчання іноземних мов, який втілюється у навчальному процесі за допомогою системи гнучкого навчання, що охоплює усі сторони навчального процесу: навчальні програми, навчальні матеріали, технологію отримання та використання інформації про індивідуальні особливості, переваги та очікування студентів, психологічну та стратегічну підготовку студентів до індивідуалізації, психологічну та стратегічну підготовку викладачів до

індивідуалізації, формування мовних груп, опитування та оцінювання.

Максимальне пристосування навчального процесу, усіх його складових до кожного студента дає можливість використати весь потенціал особистості і досягти максимально позитивних результатів у навчанні людини іноземної мови, що в свою чергу має величезне значення в її подальшій самореалізації на міжнародному ринку праці.

Література

1. *Болонський процес: Нормат.-правові докум./* Уклад. З. І. Тимошенко, І. Г. Оніщенко, А. М. Грехов, Ю. І. Пале-ха. — К.: Європ. ун-т, 2004. — 102 с.
2. *Allwright R.* Individualisation and autonomy in whole-class instruction. — *ELT Documents*, 131, 1998 — P. 35–44.
3. *Jones P.* Psychological, social and personal factors in second language acquisition. — Los Angeles, 2007. — 247 p.
4. *Skehan P.* Individual differences in second language learning. — London: Edward Arnold, 1989. — 168 p.
5. *Skehan P.* Cluster analysis and the identification of learner types. — Oxford, 1986. — 360 p.